

Demokrati og drøn på festen

Et inspirationskatalog der kan bruges i forbindelse med forløbet under **UDFORSK** for de yngste og mellemste børnehavebørn

Introduktion

Udforsk for de yngste og mellemste børnehavebørn består af to forskellige forløb med mulighed for at slå dem sammen til ét samlet.

Forløbet **Demokrati og drøn på festen** er beskrevet nedenfor.

Forløbet **Danseglæde – derfor!** er beskrevet andet sted på UDFORSK hjemmesiden.

Demokrati og drøn på festen:

I dette forløb møder børnene kultur som normer og værdier i fællesskab. Det handler nemlig om fester, højtider og traditioner. Børnene skal inddrages i planlægning, forberedelse og afholdelse af en fest, hvor de selv er med til at bestemme temaet. Måske en dansefest – hvem ved?

Intentionen er, at processen med at arrangere festen giver anledning til at sætte fokus på demokrati i børnehøjde. For hvordan kan børnene og deres perspektiver inddrages i planlægningen, så det bliver en fest for alle, hvor hele børnegruppen bidrager på forskellig vis? Hvor børnenes stemmer bliver hørt? Find inspiration til arbejdet med børnedemokrati og inddragelse her i hæftet.

Til forløbet hører der 3 samtalekort tegnet af Lho Høiris fra Rum For Undren. Kortene kan anvendes til at igangsætte en fælles samtale om, hvad en fest i grunden er? Børnene kender til fødselsdage og juleaften, men en fest kan være så meget andet. Der er udarbejdet en lang liste med festforslag, men børnene kan helt sikkert finde på et tema selv!

Demokratisk dannelse

Den tidlige demokratiske dannelse er vigtig for at understøtte børns lyst til at ytre og engagere sig – også på sigt i samfundet. Forløbet til de yngste og mellemste børnehavebørn gennem UDFORSK handler derfor om at sætte fokus på demokrati og medbestemmelse i børnehøjde, som allerede er noget dagtilbud i Varde Kommune arbejder med.

Når børn indgår i demokratiske fællesskaber, udvikler de demokratiske kompetencer.

Det sker, når de oplever at få indflydelse på aktiviteter og konkrete opgaver i hverdagen, når deres interesser og initiativer bliver bakket op eller de gør erfaringer med at forhandle, samarbejde og finde løsninger i fællesskab. Det handler om, at børn får reel medbestemmelse og at deres stemmer bliver hørt.

Børnene har forskellige forudsætninger for at deltage – nogle er mere tilbageholdende, andre giver ivrigt deres besyv med. Udfordringen er derfor at skabe situationer og rammer, der giver alle børn mulighed for at kunne byde ind. Til det formål er 'Drøn på festen' valgt som et fælles afsæt – et fælles tredje. Det er et forløb, som I selv skal stå for og som handler om, at få børnenes ideer og evner bragt i spil, når de skal planlægge, forberede og afholde deres helt egen fest. Og så er der bare rigtig god energi og livsglæde forbundet med dét at holde en fælles fest 🎉!

Dagtilbudsloven §7 Stk. 4

Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund¹.

Hvordan kommer I i gang

Alle børn ved måske ikke, hvad en 'fest' er, så det er et oplagt sted at tage fat. Til det formål har Lho Høiris tegnet 3 flotte samtalekort i A3, der kan anvendes til at kickstarte dialogen med børnene. I får i alle institutioner jeres egne samtalekort, der illustrerer forskellige fester og højtider, og dem må I beholde. Kortene bruges i samtale med børnene om, hvad en fest i grunden er. I kan også bruge kortene til at sætte gang i børnenes fantasi, når de skal være med til at vælge, hvilken slags fest de kunne tænke sig at holde. En fest kan jo være meget andet end en fødselsdagsfest og må gerne være en utraditionel fest - helt på børnenes præmisser.

Hvis det kniber med ideer, kan I hente inspiration her:

- Dansefest
- Omvendt-fest
- Pyjamasfest
- Fest for den anden stue
- Regnvejrsfest - med regndans og gummistøvler
- Til fest hos Kongen
- Hule fest
- Bålfest
- "Andre lande"-fest
- Sommerfest
- Legefest

¹ Børne- og Undervisningsministeriet, *Bekendtgørelse af lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven)*, LBK nr. 988 af 27. august 2024, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/988>.

- Fest om dyr – når sæsonens første mariehøne dukker op eller mursejlerne og svalerne kommer til DK
- Én farve; fx 'alt er grønt-fest'
- Fest fordi græsset gror
- 'Cocktailparty' med smoothies
- Plant en blomst fest – kom med blomsterhatte på
- Ballonfest
- Sæbeboblefest
- Flagfest
- Alle skal have det samme på fest
- Hatte fest
- Bamsefest
- Klovnefest
- Forandre rummet + kaos fest
- Mælketandsfest
- Valg- og demokratifest
- Smide ble og sut fest
- Vaske hænder fest
- Lær at børste tænder fest
- Store søskende/lille søskende-fest
- Blå stue fest
- Kolbøttefest
- Pædagogerne opvartes – børnene serverer
- Syng dansk fest
- Høst- el. æblefest
- Eventyrfest
- Kæledyrsfest
- Jævnøgnsfest
- Fest på legepladsen
- Sansefest
- Gør hverdagen til en fest
- Lysfest
- Bedsteforældre eller forældrefest
- Afslutningsfest for store børn
- Temafest (som afslutning på et forløb/læreplaner) med billeder på storskærm
- Udstilling på biblioteket med ferniseringsfest – også for forældrene
- Lommelygtefest i mørke
- Fest som i gamle dage
- Pynte fest
- Overgangsfest fx fra en gruppe til en anden

- Udklædningsfest (galla)
- Løvspringsfest og løvfaldsfest
- De gamle børns fest (besøg af tidligere børn)
- Tovlig torsdagsfest

Demokrati er noget man øver sig i – det inkluderende læringsmiljø:

'Demokrati og drøn på festen' handler om, at børnene er med til at beslutte, hvad der skal ske, og at de deltager aktivt. De oplever, at de er værdifulde for fællesskabet og at de har en stemme. I processen øver børnene sig i at sætte ord på deres tanker og ideer, ligesom de løser praktiske, overskuelige opgaver og deltager i festaktiviteterne.

Formålet med forløbet er, at børnene øver sig i at:

- Komme med deres ideer
- Lytte til andre
- Sige hvad de mener – også selvom andre mener noget andet
- Vælge hvad de godt kunne tænke sig
- Forhandle og finde løsninger sammen med andre
- Bidrage til fællesskabet
- Være aktive deltagere
- Have det sjovt

Hvis det kniber, kan åbne spørgsmål undervejs hjælpe på vej: "Hvad synes du?" og "Hvordan kan vi gøre det sammen?" og "Hvordan kan alle være med til at bestemme?" og "Hvad gør en fest sjov for alle?"

Ift. at planlægge, forberede og afholde en fest er der mange forskellige opgaver, der skal løses, og det giver børnene god mulighed for at bidrage lige dér, hvor de har lyst til at byde ind. På den måde kan alle børn få medbestemmelse og ejerskab ift. festen. Det kunne fx være indenfor følgende kategorier:

- Ideer og valg af festtema (fælles)
- Planlægning af indslag og festaktiviteter fx lege, dans, sang, rim, højtlesning
- Udklædning
- Invitationer
- Pynt og dekoration
- Menu, indkøb og madlavning
- Borddækning
- Information til forældrene, om hvad der skal ske
- Udstilling med billeder og dokumentation fra processen og festen
- Andet. Det kan fx være, at nogle børn har lyst til at 'åbne en frisørsalon', hvor man kan få sat sit hår inden festen. Kun fantasien sætter grænser.

Et eksempel på planlægning af forløbet kunne se sådan ud:

Uge 1: Idéudvikling og planlægning

- Fælles samtale om fest – Hvad er en fest? Hvad kan vi fejre?
- Brainstorm i grupper – Børnene kommer med idéer til tema, mad, musik, pynt, lege, aktiviteter etc.
- Afstemning eller forhandling – Børnene stemmer eller forhandler om tema og aktiviteter
- Fordeling af opgaver – Børnene vælger, hvad de vil være med til at planlægge

Uge 2: Forberedelse og produktion

- Kreative værksteder – Børnene laver pynt, invitationer, plakater, udklædning etc.
- Madplan og indkøb – Børnene er med til at vælge og købe ind
- Festlege, dans og musik – Børnene vælger og øver lege, danse og sange
- Dokumentation – Børnene tegner, fotograferer og fortæller om processen
- Andet

Uge 3: Afholdelse og evaluering

- Festdagen – Børnene dækker bord, pynter op og gør klar
- Festen – Børnene er værter, byder velkommen og styrer med hjælp fra de voksne alle aktiviteterne
- Oprydning
- Fælles evaluering – Hvad gik godt? Hvad kunne vi gøre anderledes?
- Dokumentation – Lav en lille udstilling eller bog om forløbet. Brug billeder, børnetegninger og citater til at vise børnenes deltagelse og tanker.

Materialer til forløbet:

Sang og musik

På Udforsk-hjemmesiden vil der, som optakt til festtemaet, ligge 5 musikvideoer, hvor Julie Wieland Weitling sammen med to musikere fra Musik- og Billedskolen synger og spiller 5 sange om fester. Sangene kan inddrages i arbejdet med børnene og vil være følgende:

1. *Solen brænder rød og hed.* Musik: Ungarsk trad. Tekst: Hanna Asmussen.
2. *Jamaica.* Tekst/Melodi: Jørgen Wedege (KUN 1. VERS + OMK, som gentages)
3. *Bamses fødselsdag.* Thorbjørn Egner | Inge Aasted (KUN 1. og 5. VERS)
4. *Vi er et orkester der spiller til fester.* Melodi/Tekst: Ukendt
5. *Når jeg er til fest.* Melodi/Tekst: Michael Bach

Samtalekort

De 3 flotte samtalekort tegnet af Lho Høiris fra Rum For Undren.

Inspiration til metoder og arbejdet med demokrati i dagtilbud

1. [Demokrati og medbestemmelse i børnehøjde | emu danmarks læringsportal](#)
2. Børn og Unge Forskning_Demokrati i børnehøjde: [more_info_get.php](#)
3. [Dannelse og børneperspektiv | emu danmarks læringsportal](#)
4. [Pædagogisk Extrakt nr. 19 by pædagogiskextrakt - Issuu](#)

Lidt om tankerne bag forløbet:

Når børn bliver medskabere af en fest, udvikler de sig både personligt og socialt, samtidig med at de får en dybere forståelse for kulturelle forhold og danske traditioner. Børn elsker, når der skal være fest; de forbereder sig, glæder sig og der opstår en vigtig fællesskabsfølelse. Traditionelt samles man i festligt lag i forbindelse med livs- og årstidsbestemte begivenheder som fx fødselsdag, jul og fastelavn. De traditioner har daginstitutionerne allerede fokus på og de skaber både sammenhæng og tryghed, som er vigtigt for børnene. Men børnene kan også selv opfinde en fest eller I kan føje nye dimensioner til de allerede etablerede traditioner, der bygger bro til fremtiden.

Læreplanstemaerne² som forløbet primært relaterer til:

- Kultur, æstetik og fællesskab
- Alsidig personlig udvikling

Litteraturliste:

Danmark. Børne- og Undervisningsministeriet. 2018. *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer*. BEK nr. 968 af 28. juni 2018. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/968>.

² I henhold til gældende bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer (BEK nr. 28/06/2018: <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/202350>).